

ALGEMEEN NEDERLANDSCH ARBEIDERSVERBOND (ANAV), socialistische Groot-Nederlandse vereniging op 16 juli 1928 in Amsterdam opgericht door de oud-activisten Leo Magits en Pieter Ursi (activisme). Andere medewerkers waren Hendrik Brugmans, Roza de Guchte-naere, Marcel Minnaert, Jef Rens, Frans van Dyck en Jef van Extergem.

Het ANAV ontstond uit naar Nederland uitgeweken activisten van linkse signatuur. Het verbond stelde zich ten doel een band te smeden tussen de arbeidersgemeenschappen in Nederland en Vlaanderen. Te meten naar de propaganda en de organisatiestructuur zagen de stichters de zaken zeer groots. Verwacht werd leden te rekruteren onder studenten en jongeren in Noord en Zuid, maar de organisatie vond duidelijk meer weerklank boven de Moerdijk. Bovendien bleef het ledenaantal steeds beperkt tot enkele honderden mensen; het ANAV groeide niet uit tot de door de stichters verhoopte

massabeweging. Onder de arbeiders zelf kende het ANAV trouwens al helemaal geen succes.

In de stichtingsnota profileerde het ANAV haar Groot-Nederlandisme vooral op cultureel gebied. Door zich politiek op de vlakte te houden, werd getracht het wantrouwen vanuit katholieke hoek weg te nemen. Toen echter bleek dat deze tactiek geen vruchten afwierp, besloot het ANAV zich dan maar openlijk socialistisch op te stellen. Dit betekende een verruiming van de (neutrale en vage) stichtingsstatuten. Een duidelijk signaal voor deze verruiming was de in 1929 gepubliceerde brochure *Vlaamsch Socialisme* (van Magits) en de brochure *Kameraad! Brief aan een jonge Vlaming*. Hierin werd voor het eerst gesteld dat de Vlaamse ontvoogdingsstrijd samenviel met het uiteindelijke doel van het socialisme.

In 1929 startte de eigenlijke werking van het ANAV met de uitgave van het tijdschrift *Schakels*. Dit was trouwens de enige bestendige activiteit van de vereniging. Verder werden contacten onderhouden met het Religieus Socialistisch Verbond en de **Vlaamsche Jongeren Vredes-Aktie**, werd meege- werkt aan de **Dietsche Landdagen** en werd in 1931 een conferentie georganiseerd, bestemd voor de sociaal-democratische studentenclubs.

Vanaf 1932 echter bleken socialisme en V.B. binnen het ANAV steeds moeilijker met elkaar in overeenstemming te brengen. Belangrijk hierbij was de openlijke stellingname van het verbond tegen het opkomende **fascisme** in het algemeen en tegen het **Verdinaso** in het bijzonder.

LITERATUUR: M. Derez, "Schakels". *Socialistisch maandschrift voor Noord- en Zuid-Nederland 1929-1935*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1981.

NICO WOUTERS